

Postaci epoki kabaretów: Tuwim–Włast–Jarosy–Hemar

Załącznik do scenariusza zajęć „Zróbmy kabaret!”
Przedsiębiorstwa rozrywkowe w dwudziestoleciu
międzywojennym.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

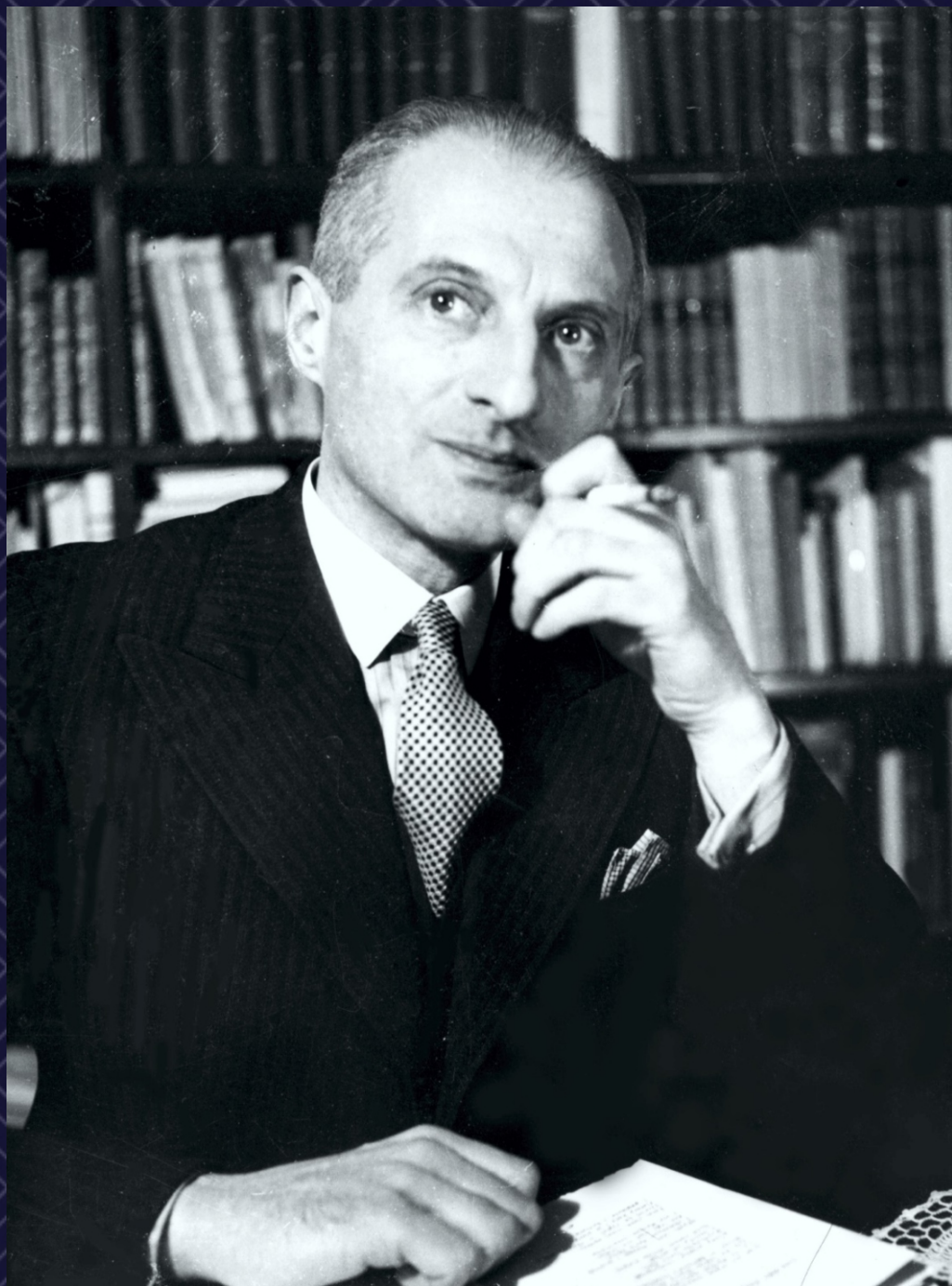
niepodlega

Opracowanie:

KONCEPT
Kultura

Materiał edukacyjny uzupełnia pokazy filmu VR „Nie kochać w taką noc”.

Julian Tuwim, lata 1945-1950.
Fot. ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Julian Tuwim

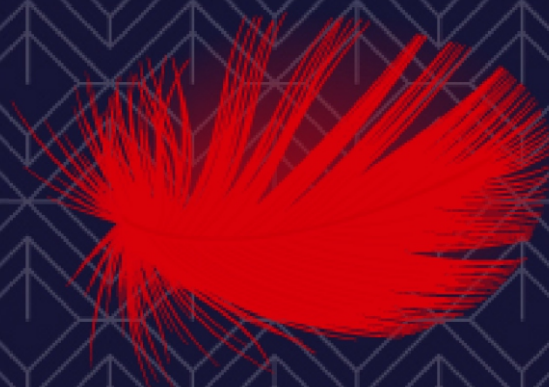
(ur. 13 września 1894 r. w Łodzi,
zm. 27 grudnia 1953 r. w Zakopanem).

Polski poeta żydowskiego pochodzenia,
pisarz, autor wodewili, skeczy, librett
operetkowych i tekstów piosenek.
Jeden z najpopularniejszych poetów
dwudziestolecia międzywojennego,
współzałożyciel kabaretu literackiego
„Pod Picadorem” i grupy poetyckiej
„Skamander”. Główny autor tekstów
w kabarecie literackim „Qui Pro Quo”.
Bliski współpracownik tygodnika
„Wiadomości Literackie”. Tłumacz poezji
rosyjskiej, francuskiej, niemieckiej
oraz łacińskiej.

Podpisywał się ponad czterdziestoma
pseudonimami, m.in. Oldlen, Tuvim,
Schyzio Frenik, Jan Wim, Pikador.

Był autorem tekstów kabaretowych, rewiowych i librecistą oraz autorem tekstów politycznych.
Współtworzył teksty i był redaktorem pism literackich i satyrycznych („Skamander”,
„Wiadomości Literackie”, „Cyrulik Warszawski”).

Znany był ze swojego specyficznego humoru objawiającego się bystrością umysłu i świeżością
formy literackiej. Świeżości tej szukał najczęściej w języku – głównym orężu modernizmu,
a szczególnie postmodernizmu.

Andrzej Włast.
Fot. ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Andrzej Włast

(ur. 17 marca 1895 r. w Łodzi, zm. w 1942 r. lub 1943 r. w Warszawie).

Polski poeta pochodzenia żydowskiego, librecista. Był autorem najbardziej popularnych tekstów polskich piosenek dwudziestolecia międzywojennego. Współtwórca fenomenu polskiego tanga i piosenek przedmieść miasta. Współtwórca i dyrektor przedwojennych teatrów i kabaretów. Prawdziwe nazwisko Własta to Gustaw Baumritter. Tworzył także pod pseudonimem artystycznym Willy. Jako poeta zadebiutował w 1921 r. tomikiem wierszy „Serce tatuowane”. Napisał tekst do ponad 2000 piosenek, w tym tych najbardziej popularnych w okresie dwudziestolecia międzywojennego: „Całuję twoją dłoń, madame”, „Czy pani mieszka sama?”, „Ja nie mam co na siebie włożyć”, „Ja się boję sama spać”, „Tango milonga”, „Titina”, „U cioci na imieninach”

Od 1926 r. dużo podróżował po świecie poznając nowe trendy w światowej rozrywce.

Przetłumaczył libretta Hrabiny Mariki i Księżniczki cyrkówki Imre Kálmána.

Był autorem kilkunastu librett operetkowych, dziesiątków pełnospektaklowych programów rewijowych, które sam reżyserował.

W 1930 r. z jego inicjatywy odbył się konkurs na polski odpowiednik słowa szlagier – zwyciężyło określenie przebój.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego współpracował z licznymi teatrami i kabaretami:

- 1918 – współkierownik teatru „Miraż”
- 1921 – współpraca z kabaretami „Stańczyk” i „Qui pro Quo”
- od 1925 – współpraca z „Perskim Okiem”
- od 1927 – kierownik literacki „Perskiego Oka”, otwarcie własnego teatru „Morskie Oko”
- 1928 – sierpień 1931 oraz październik 1931 – luty 1933 – dyrektor teatru „Morskie Oko”
- 1933 – prowadzenie także teatru rewijowego „Rex”
- 1933–1935 – dyrektor „Wielkiej Operetki” (późniejsza „Wielka Rewia”)
- 1935–1937 – kierownik kinorewii „Hollywood”
- 1937–1939 – dyrektor „Wielkiej Rewii”
- 1938 – współzałożyciel (wraz z Kazimierzem Krukowskim i Kazimierzem Łaszewskim) teatru „Ali Baba”

Fryderyk Franciszek Jarosy

(ur. 10 października 1890 r. w Grazu,
zm. 6 sierpnia 1960 r. w Viareggio).

Polski konferansjer węgierskiego
pochodzenia, reżyser teatralny
i dyrektor wielu teatrów kabaretowych
międzywojennej Warszawy, literat,
satyryk, piosenkarz. Znany także
jako Fryderyk Jarossy.

Urodził się w Austro-Węgrzech.
W plebiscycie, pomimo węgierskiego
pochodzenia, wybrał narodowość
austriacką, a w 1938 r. otrzymał honorowe
polskie obywatelstwo.

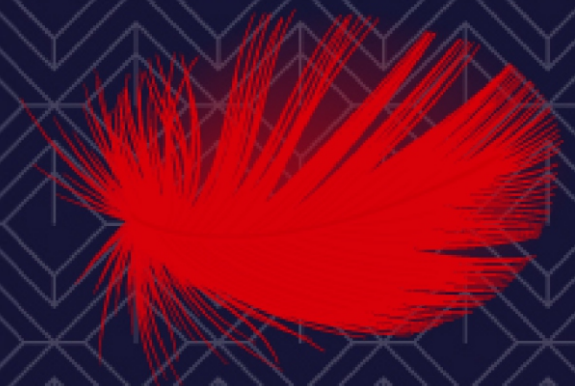
Fryderyk Jarosy, lata 1924-1939.
Fot. ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Do Polski przyjechał w 1924 r. jako członek rosyjskiego teatrzyku Siniaja Ptica (Niebieski Ptak) i pozostał w Warszawie na wiele lat. Legenda głosi, że został w Warszawie z powodu Ordonki.

Rok po przybyciu do Polski zadebiutował w Qui Pro Quo w roli konferansjera. Na początku nie znał języka polskiego, nauczył się go jednak bardzo szybko, do końca zachowując lekki cudzoziemski akcent. Do legendy przeszło jego powiedzenie „Prouzi panstwa” wygłaszane przed kurtyną, gdy zapowiadał kolejny występ.

Był dyrektorem, reżyserem i założycielem wielu warszawskich teatrów kabaretowych: 1 października 1931 r. założył Kabaret Banda, 1 września 1933 r. otworzył Cyganerię, 1 sierpnia 1935 r. Cyrulika Warszawskiego, 5 października 1938 r. Teatr Buffo.

Wspierał młodych artystów. Do jego uczniów i współpracowników zaliczali się między innymi: Hanka Ordonówna, Stefcia Górka, Aleksander Żabczyński, Stefania Grodzieńska, Jerzy Jurandot.

Marian Hemar.
Fot. ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego.

Marian Hemar

(ur. 6 kwietnia 1901 r. we Lwowie,
zm. 11 lutego 1972 r. w Dorking).

Polski poeta żydowskiego pochodzenia,
satyryk, komediopisarz, dramaturg,
tłumacz poezji, autor tekstów piosenek.

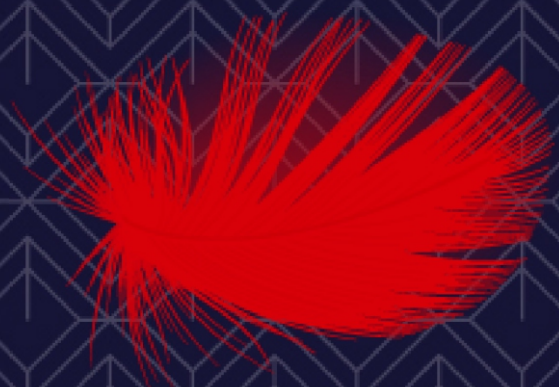
Prawdziwe nazwisko Hemara to Jan Marian
Hescheles. Tworzył także pod pseudo-
nimami, m.in. „Jan Mariański”, „Marian
Wallenrod”, „Harryman”.

Był autorem tekstów ponad trzech tysięcy
piosenek, m.in. takich szlagierów jak:
„Kiedy znów zakwitną białe bzy”,
„Czy pani Marta jest grzechu warta”,
„Ten wąsik”, „Nikt, tylko ty”, „Może kiedyś
innym razem”, „Upić się warto”,
„Jest jedna, jedyna”.

W 1925 r. przeprowadził się do Warszawy, gdzie pracował wraz z Julianem Tuwimem
w kabarecie literackim „Qui Pro Quo”, „Banda” i „Cyruliku Warszawskim”.

Wraz z Tuwimem, Lechoniem i Słonimskim był autorem wielu skeczy, dowcipów i szopek
politycznych. Jego dorobek literacki jest ogromny: ponad 3000 niezwykle popularnych
piosenek, do których sam komponował muzykę, setki wierszy, kilkanaście sztuk i słuchowisk
radiowych. Był również współpracownikiem „Wiadomości Literackich” i „Wiadomości”,
oraz dyrektorem teatru Nowa Komedia (1934–1935). W 1939 r. jego piosenka „Ten wąsik”
(wykonywana przez Ludwika Sempolińskiego w popularnej rewii „Orzeł czy Rzeszka”),
spowodowała interwencję ambasadora Niemiec w Warszawie.

Źródło: wikipedia.pl

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

Opracowanie:

KONCEPT
Kultura

Monika Rejtner
Anna Osiadacz
Anna Piątkowska
Zygmunt Fit

Film „Nie kochać w taką noc” sfinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Projekt finansowany ze środków budżetu Państwa
w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości
oraz odbudowy polskiej państwowości.